

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. Ult. De Irregularitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

In cap. *Alma mater. de sentent. excom. in 6.*
 Cùm enim hoc interdictum ulum Sa-
 cramenti Pœnitentiæ impediatur, ejus
 absolutio absolutionem à peccatis præ-
 cedere debet; ideoque ei commissa
 censetur, qui sacramentaliter à peccatis
 absolvere potest; sicut eidem ab ex-
 communicatione non reservata absolu-
 tio à Jure committitur.

Quæres duodecimò. Quid est cessatio
 à Divinis?

R. Est prohibitio ecclesiastica Cleri-
 cis imposta ab officiis divinis in certo
 loco abstinendi. Quæ prohibitio etsi ob
 gravissimam alicujus culpam fiat; cen-
 sura tamen non est; sed quædam divi-
 norum Officiorum negatio, tam in-
 quàm nocentes afficiens, ab Ecclesia in
 signum doloris ob gravissimam Honori
 Divino vel Ecclesiæ illatam injuriam
 sub præcepto Clericis imposta, ut hoc
 modo delinquens ab injuria desistere,
 & satisfactionem præstare teneatur.
 Colligitur ex *Clement. ex frequentibus.*

1. de sent. excom. Quamvis autem cessa-
 tio à Divinis eisdem ferè effectus ha-
 beat, quos habet interdictum, ut pri-
 vationem officiorum divinatorum, Sa-
 cramentorum non necessariorum, & ec-
 clesiasticæ sepulturæ; ab eo tamen in
 sequentibus. *Primò.* Interdictum lo-
 cale semper afficit aliquam personam
 determinatam, eam videlicet, ob cujus
 culpam positum est: cessatio autem nul-
 lam personam determinatam afficit, sed
 omnes à Divinis in illo loco, in quo
 fertur, æqualiter arcetur. 2. Ob vio-
 lationem cessationis à Divinis per exer-
 citium Ordinis sacri nulla irregularitas,
 sicuti violatione interdicti incurritur.
 3. Cessatio non est censura, cùm inter
 censuras in cap. *Quærenti. 20. de V. S.* non
 numeretur. 4. Privilegia tempore in-
 terdicti concessa non sunt extendenda
 ad Cessationem. 5. Cessatio nunquam
 ipso jure, ut interdictum, imponi-
 tur.

S. Ultimus.

D E

Irregularitate.

Quæres primò. Quid est Irregula-
 ritas?

R. Est impedimentum Canonicum
 directè & per se Ordinum susceptio-
 nem, secundariò verò illorum exerci-
 tium impediens. Colligitur ex cap. *Sig-
 nificasti. 16. de homicid.* Irregularitas non

est censura, sed tantùm canonicum im-
 pedimentum: absolutè enim loquendo
 pœna non est; quamvis aliquando ut
 pœna ob delictum incurratur: nec me-
 dicinalis pœna est, quæ recedente con-
 tumaciâ tollenda est; sed est de se per-
 petua.

Quæ-

Quæres 2d. Quotuplex Irregularitas ?

Re. primò, Irregularitas alia est, quæ ex delicto vel defectu culpabili; alia, quæ ex defectu non culpabili ortum habet. 2dò. Alia totalis, alia partialis est. Totalis susceptione quorumcunque Ordinum privat: partialis susceptorum Ordinum usu vel in toto, vel in parte privat. Sic homicidium ab Ordinato commissum privat illum susceptione Ordinum nondum susceptorum, & omni usu Ordinis jam suscepti. Defectus verò manûs vel oculi illorum Ordinum usum solùm impedit, qui cum tali defectu sunt incompatibiles. 3tid. Irregularitas alia perpetua, alia temporalis est: perpetuâ solâ dispensatione tollitur: temporalis lapsu temporis cessat, qualis est irregularitas ex defectu ætatis orta, quæ adeptâ legitimâ ætate per se cessat.

Quæres tertio. Quæ causa efficiens irregularitatis ?

Re. Solus summus Pontifex irregularitatem ferre potest. Ratio est; quia irregularitas non ad delicta punienda, sed ad vitandam indecentiam per se inducitur; hæc autem in Ecclesia oriretur, si irregularis ad statum ecclesiasticum & Ordines assumeretur: statuere verò ea & decernere, quæ ad universalem Ecclesiam spectant, solius Summi Pontificis esse dignoscitur.

Quæres quarto. Quodnam subjectum irregularitatis ?

Re. Omnis ille, qui Sacramenti Ordinis capax est. Omnis igitur & solus homo masculus, baptizatus, excepto

Summo Pontifice, fieri potest irregularis.

Dicitur 1. *Baptizatus*. Quia etsi non baptizatus Ordinis suscipiendi vel exercendi, uti & fœmina incapax sit; hæc tamen incapacitas non canonici, sed divini Juris est, colligitur ex *cap. si quis Presbyter.* & *cap. Veniens.* 3. de *Presbytero non baptizato*. Cui non obstat, quòd is, qui ante baptismum duplex matrimonium contraxit, baptismo suscepto sit irregularis; non enim sit irregularis ob ante baptismum contractam irregularitatem; sed suscepto baptismo irregularis est ob indecentiam ex duplici matrimonio relictam, post baptismum perseverantem.

Dicitur 2dò: *Excepto Summo Pontifice*. Hic siquidem Legibus canonicis quoad vim coactivam minimè subditur: ideoque si de facto bigamus, illegitimus, aut homicida in Summum Pontificem eligeretur; quamvis electores graviter delinquerent, personam indignam eligendo, electio nihilominus valida, & propter commune bonum & ad vitandum schisma firma foret. Itaque factâ irregularis electione ab electo tollitur irregularitas. Porrò idem homo plures irregularitates contrahere potest: quia multiplicatis causis effectus multiplicantur; unde multiplicatâ causâ irregularitatis, sive secundum speciem, sive secundum numerum in eodem homine etiam irregularitates multiplicantur: quantumvis enim privatio totalis ex parte formæ, quam tollit, majus & minus non suscipiat, ex parte tamen causæ majus & minus suscipit, ita ut propter

plures causas expellentes formam fiat major privatio.

Quæres *quintò*. Qui effectus irregularitatis?

1us. Est recipiendi Ordinis privatio. Licet autem prima tonsura juxta Theologos Ordo non sit; quia tamen ad Ordines dispositio est, & hominem in gradu Clericali constituit, à quo Ecclesia per irregularitatem excludere intendit, mortaliter peccant tam ille, qui irregulari primam tonsuram confert, quàm irregularis primam tonsuram suscipiens. Ea tamen sic collata & suscepta valida est.

2us. Illius Ordinis, in quo Clericus est constitutus privatio. Constat ex *cap. fin. de temp. Ordinat.* & *cap. inquisitionis.*

2¹. *de accusat.* Mortaliter ergo irregularis peccat, si actum Ordinis Sacri exerceat; novam tamen irregularitatem, uti in censuris, nec aliam pœnam incurrit: cum nullam in jure expressam inveniamus.

3^{ius}. Ad beneficia obtinenda incapacitas. *cap. Henricus. 2. de Cleric. pugnans. in duello. Trid. Sess. 14. de Reform. cap. 7.* Et quidem si irregularitas absoluta & totalis est, irregularem de statu & ordine Clericali dejicit, ac iis omnibus privat, quæ Clericalem Ordinem requirunt. Dixi: *absoluta & totalis*. Quia si irregularitas partialis est, ex defectu non culpabili ordinato superveniens (cujus exemplum est in *cap. Presbyterum. 2. de Cleric. aegrotante.*) validè & licitè tali beneficium usum repugnantem defectui non requirens conferri potest. An collatio beneficii irregulari facta ipso jure

nulla sit, gravis est quæstio: probabile est esse non ipso jure invalidam, sed irritandam.

4us. Beneficiorum ante obtentorum privatio. Est autem irregularis ex delicto per sententiam Judicis beneficiis obtentis privandus. Probatum ex *cap. ex literis. 10. de excess. Pralat.* Ubi Episcopus propter homicidium irregularis moneatur, ut Episcopatu cedat, & si non cesserit, privetur. in *cap. Clericis. 5. ne Clerici vel Monachi.* de irregulari dicitur; *Honore privetur & loco.* Quæ formalia non latam sententiam sed ferendam significare videntur.

Quæres *sextò*. Quænam ex delicto oriuntur irregularitates?

1us. Ex homicidio injusto directè voluntario maxima oritur irregularitas. Constat ex plurimis canonibus. *Dist. 50. & cap. 1. de Homicid. & Trident. Sess. 14. de Reform. cap. 7.* Ut autem homicidium directè sit voluntarium duo requiruntur: 1. Ut per directam, expressam, & spontaneam occidendi voluntatem committatur, *cap. sicut dignum. 6. de homicid. & Trident. loc. cit.* 2. Ut causa cum morte inseparabiliter conjuncta directè intendatur, ut si propinetur venenum. Hanc irregularitatem quoque mandantes & consulescentes mortem ac cooperantes ad illam incurrunt, *Can. si quis viduam. 8. dist. 50. cap. sicut dignum. cit. cap. fin. de homicid. in 6.* 3. Fit irregularis ex mutilatione injusta directè volita: ad quam mutilatio alicujus membri requiritur: membrum autem illud pars corporis esse debet, quæ actionem ab aliis distinctam habeat, qualis est auris,

auris, pes, manus &c. Colligitur ex *cit. cap. Presbyt. de Cleric. Egrotante*. Ubi Sacerdos carens duobus digitis cum dimidietate palmæ non mutilatus aut truncatus, sed debilitatus & deformatus dicitur. 4. Qui in excommunicatione majore, suspensione, aut interdicto actum majoris Ordinis exercet solemniter, irregularis est, quamvis denunciatus non sit. Constat ex *Can. si quis Episcopus. caus. 11. q. 3. & cap. Apostolica. 9. de Cleric. excomm.* 5. Clericus scienter & solemniter ministrans in Ordine Sacro, quem non suscepit, sit irregularis, liquet ex *cap. 1. & 2. de Cleric. non Ordinatur ministrante*. 6. Omnes infames irregulares sunt, sive infamia juris sive facti fuerit. Patet ex *Can. testes. caus. 2. q. 7. Can. infames. caus. 6. q. 1.* Et ratio sumitur ex regula Juris: *Infamibus dignitatum porta patere non debent*. Infamia est publica nominis boni rectæque existimationis diminutio. Alia est juris alia facti: infamia facti ex ipso facto seclusâ omni lege oritur; quia cum fama sit status illæsus moribus & legibus probatus, illa per grave delictum legibus contrarium diminuitur. Hæc delicta & ob ea infames plurima ex parte enumerat. *cit. Canon. infames*. Infames esse eas personas dicimus, quæ pro aliqua culpa notantur infamiâ, id est, qui Christianæ legis normam abjiciunt: similiter fures, sacrilegos & omnes capitalibus criminibus irretitos: sepulchrorum quoque violatores, & Apostolorum atque Successorum eorum reliquorumque Patrum statuta libenter violantes, & omnes, qui adversus Patres ar-

mantur, qui in omni mundo infamiâ notantur; similiter & incestuosos, homicidas, perjuros, maleficos, veneficos, adulteros, de bellis publicis fugientes, & qui indigna sibi petunt loca tenere, aut facultates Ecclesiæ abstrahunt injustè, & qui fratres calumniantur, & accusant, & non probant, vel qui contra innocentes Principum animos ad iracundiam provocant, & omnes anathematizatos, vel pro suis sceleribus ab Ecclesia pulsos, & omnes quos ecclesiasticæ vel sæculi leges infames pronuntiant... Hi omnes ad Sacros Ordines non debent provehi. Ita Stephanus Papa, *loc. cit.* Hæc ergo peccata infamiam inducunt, ex qua irregularitas nascitur, quæ attento cujuscunque statu & communitate, in qua vivit, apud pios & prudentes vilis & abjectæ existimationis reddunt, qualia respectu Clericorum sunt perjurium, homicidium, hæresis, Sodomia &c. Debent autem delicta sive facta esse notoria, ut irregularitas incuratur, quæ ipsâ infamiâ sublata eo ipso cessat, ideoque si infamia facti per emendationem & sufficientem pœnitentiam tollitur, hæc quoque irregularitas aufertur. Infamia juris illa est, quæ vel per Jus Canonicum, vel per Jus Civile inducitur, & duplex est: alia ex delicto proprio, cui ipso jure statuente infamia annexa est, & hæc requirit sententiam definitivam Judicis, quæ in rem judicatam transit, qualis est ex crimine læsæ Majestatis, adulterii, proditiõnis, rapinæ, vel si ob criminis notorietatem ad pœnam publicam v. g. Flagellationis, triremium, perpetui car-

ceris damnatus sit; tales enim pœnæ infamiam juris inducunt. Alia ex delicto proprio proveniens infamia est, quæ ipsi delicto tantùm annectitur, & oritur ex crimine, cui jus ipso facto infamiam annectit, & sententiam definitivam aut condemnatoriam non requirit, sed solum criminis declaratoriam. Exempla sunt in *cap. Statutum. 14. de hereticis, in 6. & cap. felix, 5. de pœnis, in 6.* Ex exercitio quoque histrionum infamia oritur: illi enim ob turpes & obscœnas repræsentationes infames declarantur in *Can. definimus. 1. caus. 4. q. 1.* Infamia facti per baptismum & facti emendationem: infamia autem juris per solam dispensationem tollitur; hæc enim per legem & sententiam perpetuam inducta est. Potest autem dispensare Summus Pontifex, & alii privilegiati, sicut Prælati Regularium respectu suorum subditorum dispensant.

Quæres *septimò.* Quale peccatum ad irregularitatem ex delicto requiritur?

R. Requiritur *1mò* culpa externa, consummata, & secundùm proprietatem verborum canonis irregularitatem inducentis, perfecta, sive sit publica, sive occulta. Colligitur ex *Tridentino Sess. 24. de Reform. cap. 6.* Ubi Episcopis facultas datur dispensandi super omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientius. *2dò.* Culpa, per quam irregularitas incurritur non solum ex objecto & materia sua, sed etiam hic & nunc respectu delinquentis gravis esse debet; quia irregularitas, utpote pœna gravis, in delinquente culpam gravem præsupponit.

Quæres *octavò.* Quid faciendum in dubio, an quis irregularitatem incurrit?

R. *1mò.* In quocunque dubio, sive illud juris, sive facti fuerit, diligentia ad vincendum dubium adhibenda est: ac intereà dubius absque gravi peccato ea, quæ irregulari prohibita sunt, præstare nequit. Probat ex *cap. illud Dominus. 5. de Cleric. excomm. ministrante.* Ubi Episcopus de sua excommunicatione dubitans & celebrans graviter reprehenditur; talis enim etsi de lata sententia dubitaret, debuerat tamen potius abstinere, quam Sacramenta ecclesiastica pertractare; quia in dubio via est eligenda tutior.

2dò. In dubio juris dubitans post diligentem inquisitionem irregularis censendus non est. *Cap. is qui. 18. de Sentent. excomm. in 6.* Ubi nunquam irregularitas contrahi dicitur, nisi sit in iure expressum: in dubio autem *Juris irregularitas expressa non est.*

3tidò. In dubio facti homicidii, id est, si quis dubitet, an homicidium perpetraverit, vel suâ actione, consilio, vel favore illud adjuverit, dubius in foro externo se pro irregulari habere debet, non quidem absolutè, sed quoad effectum abstinendi à celebratione Missæ, & quærendi dispensationem, est expressum in *cap. ad audientiam. 12. cap. significasti. 18. cap. petitio. 24. de homicid.* Cum in dubiis *semitam debeamus eligere tutiorem, & in hoc casu cessare ab officio Sacerdotali sit tutius, quam temerè celebrare, pro eo quod in altero nullum, in reliquo verò magnum periculum timeatur, uti loquitur*

quitur Pontifex locis citatis. Hanc Juris dispositionem aliqui extra casum homicidii extendere nolunt; quia, inquit, in irregularitate homicidii ob specialem indecentiam jura Clericorum dubiam à celebratione abstinere voluerunt, lex autem pœnalis ad casum juxta proprietatem verborum non comprehensum non est extendenda.

Quæres non. Quæ sunt irregularitates ex defectu ortæ?

32. Sunt sequentes: imò ex defectu Sacramenti irregularitas bigamiæ oritur colligitur ex *cap. debitum. §. de bigamis*. Hæc irregularitas ab ipsis Apostolis dimanavit, ut innuit Apostolus. *1. ad Timot. 3.* Vocatur ex defectu Sacramenti, quia in matrimonio bigami conjunctio Christi cum Ecclesia non significatur: vel enim non est conjunctio unica unici, vel unus non est unius; ideoque deficit signaculum Sacramenti. Bigamia dividitur in veram, interpretativam, & similitudinariam. Vera est, quando quis cum duabus successivè reverà contraxit, & matrimonium consummavit: interpretativa fictione juris est in quatuor casibus: 1. Quando quis duo matrimonia contrahit & consummat, quorum unum validum, alterum de facto nullum. 2. Quando duo matrimonia de facto invalida contrahuntur. 3. Quando matrimonium quis contrahit cum vidua vel corrupta. 4. Quando vir uxorem contracto matrimonio adulteram post commissum adulterium cognoscit. Bigamia similitudinaria est, quando Religiosus professus, vel in majoribus ordinibus constitutus contrahere matrimo-

nium attentat, quod quidem in se nullum est, ob intentionem tamen & affectum pravum irregularitatem inducit, *Can. Monacho. Can. quotquot. caus. 27. q. 1.*

2dò. Ex defectu lenitatis. De qua in *cap. Clericis. §. & cap. Sententiam. 9. ne Clerici vel Monach.* Hæc irregularitas per justam occisionem vel mutilationem auctoritate publicâ factam incurritur: idèò imprimis in Judicio sanguinis Judex, Assessor, Promotor, Fiscalis, Procurator, Satelles, Comprehenfor, Accusator, Denuntiator, si vi accusationis vel denuntiationis reus occidatur, sunt irregulares, *Cit. cap. Sententiam*. Hanc tamen irregularitatem non incurrit, qui reum accusat, ut sua bona recipiat, qui supplicio ut merus spectator assistit, qui inadvertenter & indeliberatè reum hortando, ut scalas ascendat, mortem accelerat, &c. Nec Prælatus, qui jurisdictionem temporalem habens in foro contentioso aliis Laicis vel specialiter, vel generaliter causam sanguinis committit. *Cap. fin. ne Clerici vel Monach. in 6.* Pugnantes in bello justo offensivo sunt irregulares, si aliquem propriis manibus occiderint, vel mutilaverint, *Cap. peritio. 24. de homicid.* Dicitur in bello justo. Si enim bellum injustum est, omnes mandantes, cooperantes ad tale bellum irregulares sunt. Dicitur 2dò. *Offensivo*. quia in bello defensivo cum moderamine inculpatæ tutelæ occidentes, vel mutilantes, irregulares non sunt; cum justa defensio sit juris naturalis.

3tò. Ex defectu natalium. De qua in *Cap. per Venerabilem. 13. qui filii sint legitimi, & cap. 1. & 2. de filiis Presbyter.*
in 6.

in 6. Defectum natalium patitur, qui natus est ex thoro illegitimo, sive sit naturalis, sive spurius, incestuosus vel sacrilegus. Hanc irregularitatem non habent expositi, quorum parentes ignorantur; cum sæpe parentes legitimi proles exponant; item nec filii nati ex matrimonio invalido, bonâ tamen fide ab uno saltem ex parentibus contracto. Pater ex *cap. cum inter. 2.* & *cap. ex tenore.*

14. Qui filii sint legitimi.

4to. Ex defectu mentis, qui duplex est: ignorantia & amentia. Propter ignorantiam irregularis est, qui non habet tantam scientiam, ut ministerium Ordinis exercere possit: literis enim carens factis non potest esse aptus officii. *can. illiteratos. 1. dist. 36.* Propter amentiam irregularis est, qui non transeunt ex febris, sed habitualiter & ex naturali complexionem vel propriâ organorum læsione amens est. *can. maritum. 2. dist. 33.*

5to. Ex defectu corporis. Tales sunt hermaphroditi. 1. Patientes defectum ætatis pro Ordinibus requisitâ. 3. Non habentes aliquod membrum ad congruentem Ordinis usum necessarium, vel qui talem deformitatem habent, ut horrorem incuriant, sive illa culpabiliter, sive inculpabiliter sit causata. *cap. cum de tua. 2. cap. fin. de corp. vitiatis &c. cap. Presbyterum. 2. de Clerico agrotante.* Sic irregulares sunt, qui carent pollice vel indice, vel his ita debiles sunt, ut hostiam frangere nequeant. *cap. exposuisti. 5. & cap. de Presbytero. 1. & cap. fin. de corpore vitiatis.* *4to* Cæci, & taliter claudi, ut absque baculo vel pede ligneo se move-

re non possint. Surdi utraque aure, qui Ministri responsum percipere nequeunt: si tamen surditas Ordinato superveniat, ut celebret, permitti potest. Ob horrorem & deformitatem irregulares sunt, quibus nares deficiunt. qui leprâ, paralyti, morbo caduco, aliâque infirmitate laborant, per quam notabiliter deformantur. Episcopi autem iudicio relinquuntur, utrum defectus horrorem vel deformitatis tantus sit, ut usum Ordinis impediatur.

Ad irregularitatem ex defectu corporis reducitur ea, quam contrahit, qui partem sui corporis etiam usum Ordinis non impediens ex indignatione vel zelo indiscreto sibi abscindit, aut abscindi permittit. *can. qui partem. 6. dist. 55. cap. ex parte. 3. & cap. significavit. 4. de corp. vitiatis.*

Ultima ex defectu libertatis. Ex qua irregulares sunt servi propriè dicti, ut statuitur in pluribus canonibus *dist. 54.* & toto titulo de servis non ordinandis. Ratio est: quia ecclesiasticum statum ejusque decorem servitutis humilitas dedecet. Si servus sciente & non contradicente Domino Ordines vel primam tonsuram suscipiat, liber & ingenuus erit. *can. si servus. 20. dist. 54.* si verò ignorante & non contradicente Domino ordinetur, & Minores susceperit, manet servus, & ad Dominum redire tenetur. *cap. de servorum. 2. de servis non ordinandis.* si autem Majores susceperit, ipso in Clericatus officio permanente, Episcopus, qui eum scienter ordinavit, illum Domino duplici satisfactione compensare tenetur. *can. si servus. 19. dist. 54.* Ad irregularitatem

tatem ex defectu libertatis reducitur ea, quam habent obligati ad ratiocinia, si-ve qui debent reddere rationem alicujus administrationis si-ve à Republ. si-ve à privato, non tamen miserabili persona susceptæ: ut Theaurarii, Depositarii, Procuratores: Actores, Advocati, Magistratus, Judices, Tutores &c. Dum enim ista munia exercent, ab Ordinibus arcentur, partim in honorem Statûs Clericalis, quem tales administrationes dedecent, partim ne Ecclesia dolo favere præsumatur; tales enim non amore divini obsequii, sed fugiendo ratiocinia Ordinibus initiari velle creduntur. Colligitur ex *Can. 1. & 3. dist. 51. & cap. unic. de obligat. ad ratiocinia.*

Quæres *decimò*. Quot modis tollitur irregularitas?

1us. Sequentibus: *1us* modus generalis, quo irregularitas tollitur, est causæ cessatio: omnis enim irregularitas ex defectu proveniens cessante causâ, ob quam introducta est, absque ulla dispensatione aufertur; cum enim Ecclesia tales irregularitates induxerit ob indecentiam apparentem in eo, qui ad ministerium Ecclesiasticum admittitur, cessante indecentiâ cessat irregularitas. Si verò causa irregularitatis sit indecentia perpetua nunquam tollibilis, ut in bigamia & illegitimitate, &c. irregularitas non nisi dispensatione aut juris dispositione auferrî potest.

2us. Modus Baptismus. Omnis irregularitas ex delicto proveniens non nisi post baptismum contrahitur, post quem delictum, ut irregularitatem inducat, commissum esse debet. Aliàs ex

R. D. Schnorrenberg Instit. J. Can.

defectu post baptismum fundamentum & causa, propter quam suscepto baptismo irregularitas contrahatur, remanere potest, ut patet in bigamia.

3^{ius} modus. Professio religiosa irregularitatem ex defectu natalium ortam in ordine ad suscipiendos Ordines sacros tollit, *Cap. ut filii. 1. de filiis Presbyt.* non autem quoad Prælaturas; cum in *cit. cap.* addatur: *Prælationes verò nullatenus habeant.* Prælati tamen Regulares plura privilegia habent, vi quorum cum suis Religiosis subditis in omnibus irregularitatibus etiam bigamia & homicidio voluntario dispensare possunt.

4us modus. Dispensatio. Quia in omnibus irregularitatibus dispensatio fieri potest; cum enim irregularitas jure ecclesiastico introducta sit, cui dispensandi in jure, ei quoque in irregularitate dispensandi competit facultas.

Quæres *undecimò*. Quinam in irregularitate dispensare valent?

1us. Summus Pontifex in omnibus & quibuscunque irregularitatibus validè absque causa, licitè cum causa dispensare potest. Delegatus Summi Pontificis nullâ interveniente causâ nec validè nec licitè dispensat. Difficulter tamen in bigamia à temporibus Apostolorum introductâ, & adhuc difficilîus in irregularitate ex homicidio injusto orta, ob indecentiam gravissimam, quam statui Clericali contrariam affert, hodieum dispensatur.

2us. Episcopi in irregularitatibus etiam non reservatis dispensare non possunt; quia Episcopi Jus vel Canones innovandi potestatem non habent. Nisi

Aaa

specia-

specialiter id eis concedatur, uti conceditur à *Trident. Sess. 24. cap. 6. de Reform.* Facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus ex delicto provenientibus ad forum contentiosum non deductis cum suis subditis, exceptâ irregularitate ex homicidio voluntario causatâ. Quibus verbis quatuor conditiones exprimentur, 1. Ut dispensatio cum subditis fiat, 2. In Dicecesi propria, 3. In irregularitate ex delicto occulto, 4. Solùm in foro conscientiae.

Quæres *duodecimò*. Quâ formâ fit dispensatio?

R. Nulla determinata in jure assignatur, adeoque quæcunque verba mentem superioris de danda dispensatione

exprimentia sufficiunt, imò si Prælati habens facultatem dispensandi super irregularitate scienter ad Ordinem vel beneficium admitteret irregularem, cum eo, saltem in foro conscientiae dispensare velle censeretur: quia quod admittendo peccare velit, non præsumitur. Aliàs congruentior forma est hæc: *Dispenso tecum in irregularitate, quam ob talem causam incurristi.* Si aliquis plures irregularitates diversæ speciei contraxisset; omnes illæ in forma dispensationis exprimi deberent; secus dicendum, si ejusdem essent rationis, ut quia multoties excommunicatus ministravit, non requiritur, ut exprimat, quoties celebrasset.

TITULUS VI.

DE

Sacramento Extremæ Unctionis.

Quæres *primò*. Unde nomen extremæ unctionis?

R. Dicitur extrema unctio *primò* quia datur hominibus in extremis existentibus. *2dò* Quia inter cæteras unctiones, quas Christus Ecclesiæ suæ commendavit, hæc extrema ultimò est ministranda: siquidem baptizatus in vertice à baptizante; confirmatus in fronte ab Episcopo confirmante; Sacerdos in manibus ab Episcopo ordinante; Episcopus dum consecratur, in capite & in manibus ab Episcopo consecrante inungitur; & ab his sacris unctionibus,

quæ fiunt in vita, distinguitur hoc Sacramentum, quod datur in morte, sive ejus articulo. Dicitur etiam Sacramentum unctionis infirmorum; quia ipso infirmi ununtur; vel Sacramentum exeuntium; quia constitutis in periculo mortis sive exeuntibus ex hoc mundo ministratur. *Catechism. Roman. p. 2. cap. 5. q. 6.*

Quæres *secundò*. An extrema unctio Sacramentum?

R. Instituta est S. unctio infirmorum, tanquam verum & propriè Sacramentum novi testamenti, à Christo Domino nostro